

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 19. Rok: 2026 Číslo: 09.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Božia láska nie je odmenou za poslušnosť, ale jej začiatkom (z myšlienok pápeža Leva)

Drahí bratia a sestry,

v evanjeliu počúvame niekoľko slov, ktoré Ježiš adresuje svojim učeníkom počas Poslednej večere. Keď robí z chleba a vína živé znamenie svojej lásky, hovorí: „*Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania*“ (Jn 14, 15).

Toto tvrdenie nás oslobodzuje od omylu, totiž od predstavy, že sme milovaní preto, lebo zachováваме prikázania. Naša spravodlivosť by potom bola podmienkou Božej lásky.

V skutočnosti je to naopak: Božia láska je podmienkou našej spravodlivosti.

Prikázania naozaj zachováваме podľa Božej vôle vtedy, keď spoznávame jeho lásku k nám, tak ako ju Ježiš Kristus zjavuje svetu.

Ježišove slová sú teda pozvaním do vzťahu, nie vydieraním ani neistým podmieňovaním.

Preto nám Pán prikazuje, aby sme sa milovali navzájom tak, ako on miloval nás (porov. Jn 13, 34): práve Ježišova láska v nás rodí lásku.

Ježiš Kristus sám je mierou a normou pravej lásky: tej, ktorá je verná navždy, čistá a bezpodmienečná. Tej, ktorá nepozná nijaké „ale“ ani „možno“, ktorá sa daruje bez túžby

vlastniť, ktorá dáva život bez toho, aby niečo žiadala späť.

Keďže Boh miluje prvý nás, aj my môžeme milovať. A keď skutočne milujeme Boha, naozaj sa milujeme aj navzájom. Je to podobné ako so životom: iba ten, kto ho prijal, môže žiť, a tak iba ten, kto bol milovaný, môže milovať.

Pánove prikázania sú preto poriadkom života, ktorý nás uzdravuje z falošných lások; sú duchovným štýlom, ktorý je cestou k spáse.

Práve preto, že nás miluje, nás Pán nenecháva samých v skúškach života: prisľubuje nám Parakléta, teda Obrancu, „Ducha pravdy“ (Jn 14, 17). Je to dar, ktorý „svet nemôže prijať“, pokiaľ zotrváva v zle, ktoré utláča chudobného, vylučuje slabého a zabíja nevinného.

Kto však odpovedá na Ježišovu lásku ku všetkým, nachádza v Duchu Svätom spojenca, ktorý nikdy nesklame. „Vy ho poznáte,“ hovorí Ježiš, „pretože ostáva u vás a bude vo vás“.

Vždy a všade tak môžeme vydávať svedectvo o Bohu, ktorý je láska. Toto

slovo neoznačuje nejakú predstavu ľudskej mysle, ale skutočnosť Božieho života, skrze ktorú bolo všetko stvorené z ničoho a vykúpené zo smrti.

Keď nám Ježiš daruje pravú a večnú lásku, delí sa s nami o svoju identitu milovaného Syna: „*Ja som vo svojom Otcovi a vy vo mne a ja vo vás*“ (v. 20).

To je nové prikázanie: takto už teraz dávame zakúsiť nebo na zemi a zjavujeme všetkým, že bratstvo a pokoj sú našim určením. Lebo v láske, uprostred množstva bratov, každý objavuje, že je jedinečný.

Toto hlboké spoločenstvo života usvedčuje Žalobcu, teda protivníka Parakléta, ducha stojaceho proti nášmu Obrancovi.

Kým Svätý Duch je silou pravdy, tento Žalobca je „otcom lži“ (Jn 8, 44), ktorý chce postaviť človeka proti Bohu a ľuďmi proti sebe navzájom. Presný opak toho, čo robí Ježiš, keď nás zachraňuje od zla a zjednocuje ako ľud bratov a sestier v Cirkvi.

Drahí, plní vďačnosti za tento dar sa zverme do príhovoru Panny Márie, Matky Božskej lásky.

Zjavené tajomstvo

(z Katechizmu Gréckokatolíckej cirkvi)

Témy prvej časti knihy Genezis, a teda stvorenie sveta, stvorenie a pád človeka, Kain a Ábel, budovanie Babylonskej veže či potopa sveta, sa stali významnými v našej oslave Božej spásy v cirkevnej bohoslužbe.

Okrem toho, že teda tieto prvé kapitoly knihy Genezis vysvetľujú existenciu zla na tomto svete, predpovedajú aj príchod spásy.

V prvom príbehu stvorenia *„Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré“* (Gn 1, 31). Aj po páde sa Eva stáva „matkou všetkých žijúcich“ (Gn 3, 20).

Boh preklína hada a z človeka robí jeho nepriateľa: *„Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou a medzi твоjim potomstvom a jej potomstvom, ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš päťu“* (Gn 3, 15). Pán poskytuje ochranu dokonca aj Kainovi (Gn 4, 10 – 11).

Po tom, čo potopa ničí všetkých obyvateľov zeme, Boh uzatvára novú zmluvu s Noemom a jeho rodine hovorí: *„Plodte a množte sa a naplňte zem!... rozšírte sa na zemi a naplňte ju!... už nikdy nezahynie všetko živé vo vodách potopy“* (Gn 9, 1. 7. 11.).

Konečným prisľúbením je to, že Boh je milujúci živiteľ, ktorý *„sa celkom neodvrátil od svojho stvorenia, ani... nezabudol... na dielo svojich rúk“* (Božská liturgia svätého Bazila Veľkého, ref. Ž 137, 8).

V eucharistických modlitbách božských liturgií hlásame, že po tom, čo sme padli, nás Boh znova pozdvihol v Ježišovi Kristovi.

Na Vianoce oslavujeme Krista ako „strom života“, pripomínajúc ten, od ktorého boli odohnaní Adam a Eva (Gn 3, 24): *„Strom života vykličil z Panny v jaskyni. Jej lono sa stalo duchovným rajom, v ktorom bolo zasadené božské ovocie – a ak z neho budeme jesť, budeme žiť a nezomrieme ako Adam. Kristus sa rodí, aby vrátil do života podobnosť, ktorá sa stratila na začiatku“* (tropár, predsviatok Narodenia Ježiša Krista).

Znovuotvorenie raja je častou témou v modlitbe Cirkvi. V kondáku k úcte svätého Kríža počas Veľkého pôstu spievame: *„Brány raja už viac nestráži plamenný meč, lebo Pánov kríž ho podivuhodne uhasil. Moc smrti bola zlomená, víťazstvo podsvetia zlikvidované a ty, môj Spasiteľ, si ustal*

z mŕtvych a tých, ktorí sú v podsvetí, si vyzval: „Vstúpte do raja.““

Hymnus na sviatok Povýšenia svätého Kríža (14. september) hlása: „*Keď si bol vyzdvihnutý na kríži, Vládca, vzkriesil si so sebou Adama a celú našu padlú prirodzenosť... Ten, ktorý stromom života zvedol nášho praotca Adama, je sám zvedený krížom... Smrť, ktorá prišla na človeka skrze jedenie zo stromu, je dnes pomocou kríža zbavená účinnosti...“*

Ďalší hymnus vyhlasuje: „*Na kríži Kristus, Kráľ slávy, slobodne rozprestrel svoje ruky. Tým nás pozdvihol k nášmu bývalému šťastiu, ktoré sme stratili vďaka dáv nemu nepriateľovi a trpkému pokušeniu jedenia zo stromu, ktoré nás odohnalo od Boha.*“

Všetky tieto obrazy sú ozvenou evanjeliového úryvku, v ktorom Pán z kríža otvoril raj kajúcemu lotrovi (Lk 23, 42).

Príbehy z knihy Genezis figurujú aj v byzantskej teológii krstu. Svojou vierou v Krista Ježiša a prijatím jeho povolania ku krstu (porov. Mt 28, 16 – 20) sme s skutočne a opravdivo stali súčasťou nového stvorenia.

Svätý Gregor Teológ to vysvetľuje takto: „*Byť úplne bez hriechu patrí*

Bohu... ale hrešiť je ľudské... preto Vládca nepovažoval za správne ponechať svoje stvorenie bez pomoci alebo opomenúť nebezpečenstvo odlúčenia stvorenia od seba, ale tak, ako dal existenciu tomu, čo neexistovalo, tak daroval nové stvorenie tomu, čo existovalo, božskejšia a vznešenejšie než to prvé... Taká je milosť a moc krstu, nie ohromenie sveta ako v minulosti, ale očista každého jednotlivca od hriechov a úplné očistenie od všetkých rán a škvrn hriechu“.

Svätý Ján Zlatoústý porovnával nové stvorenie krstom s prvotným stvorením v knihe Genezis: „*Vtedy Boh stvoril človeka na Boží obraz; teraz ho zjednocuje so samotným Bohom... Prvému človeku dal raj na prebývanie, nám teraz otvoril nebo.*“

Nahota kandidáta krstu sa kladie do kontrastu s nahotou Adama a Evy: „*Vtedy existovala nahota i teraz existuje nahota. Ale v starej zmluve Adam po tom, čo zhrešil, bol nahý, pretože zhrešil; v novej zmluve sa kandidát vyzlieka, aby bol oslobodený od hriechu.*“

Krstné rúcho sa stalo našim odevom v Kristovi (Gal 3, 27) a nahradilo hanbu Adama a Evy pri ich nahote v rajskej záhrade (Gn 3, 27).

Liturgický program

Liturgický program po 7. nedeli po Pasche

od 18.05. do 24.05. 2026

Pondelok 18.05.	Sv. muč. Teodor z Ankyry	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>Helena</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Fedor, Anna, Emil...</i> 2. † <i>Michal, Anna, Ján, Miroslav</i>
Utorok 19.05.	Sv. hieromučeník Patrik, pruský biskup a spol.	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Mária, Mária, Vojtech...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Mária</i> 2. † <i>Pavol (panychída)</i>
Streda 20.05.	Sv. mučeník Tallelaios	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>z rod. Stankovej</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Volod'a, Eva</i> 2. † <i>Ján, Mária, Andrej, Ján...</i>
Štvrtok 21.05.	Sv. veľkí králi a apoštolom rovní Konštantín a Helena	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Peter, Michal, Michal, Anna...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Rozália, Mikuláš</i> 2. † <i>Milan (panychída)</i>
Piatok 22.05.	Sv. mučeník Bazilisk Zdržanlivosť od mňa	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Michal, Anna, Jozef, Irena...</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. * <i>Ján</i> 2. * <i>Anna, Ľubomír, Ivan s rod.</i>
Sobota 23.05.	5. zádušná sobota	07:00 sv. lit. (csl.) † <i>z farnosti (hramoty)</i> 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>z farnosti (hramoty)</i>
Nedeľa 24.05.	Nedeľa svätej Päťdesiatnice mirovanie	07:30 sv. lit. (slov.) * <i>Ľubomír, Darina, Marko</i> 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * <i>Nela</i> 16:45 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Vasil', Anna s rod.</i>

Liturgický program

Liturgický program po Nedeli Päťdesiatnice

od 25.05. do 31.05. 2026

Pondelok 25.05.	Pondelok Sv. Ducha Najsvätejšej Trojice	07:30 sv. lit. (csl.) * Jozef s rod. 16:30 sv. lit. (slov.) * za farnosť 18:00 sv. lit. (slov.) * Slavomír, Emília...
Utorok 26.05.	Sv. apoštol Karpos	06:30 sv. lit. (csl.) † Michal, Mária, Viera... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Andrej, Anna, Ján... 2. † Ladislav (panychída)
Streda 27.05.	Sv. hieromučeník Terapont	06:30 sv. lit. (csl.) † Andrej, Mária, Michal 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Zuzana, Anna 2. † Juraj, Anna, Anna, Štefan, Vladislav
Štvrtok 28.05.	Prepodobný otec Nikita, chalcedónsky biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Anna, Jozef... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Peter, Mária 2. † František, Jozef, Pavol, Martin...
Piatok 29.05.	Sv. prep. muč. Teodózia, panna voľnica	06:30 sv. lit. (csl.) † Helena, František 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Ľubomír 2. † Kvetoslava, Michal, Juraj, Mária
Sobota 30.05.	Prep. otec Izák	07:00 sv. lit. (csl.) † z rod. Pupanovej 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Ján, Mária...
Nedeľa 31.05.	1. nedeľa po Päťdesiatnici - Všetkých svätých hl. 8	07:30 sv. lit. (slov.) * Peter, Patrícia, Jana, Jakub 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Gabriela, Marianna, Ivana 17:15 Večiereň (slov.) 18:00 sv. lit. (slov.) * Helena s rod.

Nedeľa Päťdesiatnice

(o ikone sviatku)

Veľkí majstri východnej ikony sústredili celú svoju reflexiu na to najdôležitejšie: narodenie Cirkvi. Apoštoli sedia na stolcoch akoby sa zúčastňovali na cirkevnom sneme. Uprostred nich vidieť prázdne, ale osvetlené miesto: to predstavuje Krista, ktorého nevidieť, ale je stále prítomný.

Ikonografická kompozícia tohto sviatku má hore tradičný polkruh neba, ktorý symbolizuje Božiu prítomnosť.

Zvyčajne sú na ikone zobrazení apoštoli sediaci v polkruhu, ktorý je symbolom jednoty Cirkvi. Nad všetkými apoštolmi sú ohnivé jazyky, skrze ktoré sa prejavila prítomnosť Svätého Ducha.

Druhý znak – šum vetra – nie je možné zobrazit', ale možno ho vycítiť z prekvapeného výrazu apoštolov, ktorí okrem iného začali hovoriť rozličnými jazykmi. Ako sa kedysi Boh zjavil Mojžišovi v horiacom kríku, tak aj teraz – zjavuje sa v ohnivých jazykoch.

Pri budovaní babylonskej veže Boh potrestal pýchu stavitel'ov pomiešaním jazykov, pretože to vlastne bola vzbura proti Bohu. Teraz Svätý Duch dáva Cirkvi nový dar jazykov, aby sa takto naplnilo poslanie šírenia Božej pravdy.

Sv. Pavol, ktorý historicky nebol prítomný pri tejto udalosti, je zobrazený na ikone. Symbolizuje všetkých neprítomných, aj nás, ktorých v Kristovej Cirkvi napĺňa a poučuje Svätý Duch.

V dolnej časti kompozície sa často zobrazuje ľudská postava. Predstavuje celý svet, ktorý je obťažovaný hriechmi Adama a ľudstva a v temnote čaká na osvietenie. Vo vystretých rukách drží šatku, aby prijal Božiu milosť.

Architektúra symbolizuje Cirkev, ktorá je viditeľným spoločenstvom všetkých veriacich. Kto hľadá pravdu, ten môže nájsť Krista a jasne ho vidieť v učení Cirkvi a v kresťanskom živote veriacich.

Posolstvo prsteňa

(príbeh pre potešenie duše)

Jeden kráľ kedysi povedal múdрым dvoranom: „*Nariadil som, aby mi vyrobili nádherný prsteň s najkrajším diamantom na svete. Chcem do prsteňa ukryť posolstvo, ktoré by mne, mojim potomkom a potomkom mojich potomkov pomáhalo vo chvíľach úplného zúfalstva. Musí ísť o krátke posolstvo, aby sa zmestilo pod diamant.*“

Jeden starec napísal posolstvo, o ktoré kráľ poprosil a povedal mu: „*Teraz ho nečítaj. Nechaj ho ukryté v prsteni. Prečítaj si ho, keď sa všetko zrúti a nenájdeš východisko z danej situácie.*“

Príležitosť nenechala na seba dlho čakať. Krajinu napadlo cudzie vojsko a kráľ prišiel o svoju krajinu.

Utekal pred svojimi prenasledovateľmi, ale zrazu sa pred ním otvorila priepasť. Keby skočil, bol by s ním koniec. No nemohol sa ani vrátiť, pretože nepriateľ uzavrel cestu. Nemohol pokračovať ani vpred, ani dozadu.

Spomenul si na prsteň. Keď ho otvoril, vytiahol papier a našiel

kratučké posolstvo, ktoré mu vyrazilo dych: „*Raz to pominie.*“

Pri čítaní posolstva sa okolo kráľa rozprestrel veľké ticho. Nepriatelia sa museli stratiť v lese, alebo si splietli cestu, no bolo isté, že dupot koní ustával.

Kráľ pocítil voči starcovi hlbokú vďačnosť. Slová mali na neho zázračný účinok. Pozbieral svoje vojsko a dobyl naspäť svoje kráľovstvo.

Keď sa víťazoslávne vrátil do hlavného mesta, ľudia ho oslavovali a kráľ bol na seba veľmi pyšný.

Vedľa kráľa stál aj vtedy starec a povedal mu: „*Aj táto chvíľa sa hodí. Znovu si prečítaj posolstvo prsteňa.*“

„*Čo tým chceš povedať?*“ nechápal kráľ.

Starec sa na neho vážne zahľadel a povedal: „*Posolstvo nie je napísané len pre porazeného, ale aj pre víťaza. Nie je len pre posledného, ale aj pre prvého. Prečítaj si ho.*“

Kráľ otvoril prsteň a prečítal si slová: „*Raz to pominie.*“

Jeho pýcha a ego sa rozplynuli v pokoji, ktorý pocítil.